ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 1ης Μαρτίου 1973 *

Στην υπόθεση 62/72,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundesfinanzhof προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Paul G. Bollmann, Αμβούργο,

και

Hauptzollamt Hamburg-Waltershof,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου που αφορούν τα δικαστικά έξοδα,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, R. Monaco (εισηγητή) και P. Pescatore, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, H. Kutscher, C. O'Dalaigh, M. Sørensen και A. J. Mackenzie Stuart, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: K. Roemer
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 8ης Αυγούστου 1972, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Σεπτεμβρίου 1972, το Bundesfinanzhof υπέβαλε στο Δικαστήριο ερώτημα, σχετικά με το αν ή διαδικασία εκκαθάρισης των δικαστικών εξόδων και η δυνατότητα αναζήτησης των αναγκαίων δαπανών και συγκεκριμένα της δικηγορικής αμοιβής, στις οποίες υποβλήθηκαν οι διάδικοι για τη διαδικασία έκδοσης προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ρυθμίζονται από το κοινοτικό ή το εθνικό δίκαιο.

2 Το ερώτημα που τέθηκε αφορά την ερμηνεία του άρθρου 103, παράγραφος 1 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, που αποτελεί μία από τις πράξεις στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 177, στοιχείο β της Συνθήκης.

3 Σύμφωνα με το άρθρο 103, παράγραφος 1, οι διατάξεις των άρθρων 44 και επομένων του κανονισμού «εφαρμόζονται» μετά την κατάθεση των υπομνημάτων και γραπτών παρατηρήσεων του άρθρου 20 του Οργανισμού ΕΟΚ στη διαδικασία που θεσπίζει το άρθρο 177.

Για να δοθεί λοιπόν απάντηση στο ερώτημα που υποβλήθηκε πρέπει να εξεταστεί αν, μ' αυτή την παραπομπή, το άρθρο 103, παράγραφος 1 καθιστά εφαρμοστέες στη διαδικασία αυτή τις διατάξεις του κανονισμού διαδικασίας που ρυθμίζουν τα δικαστικά έξοδα, ιδίως δε τις διατάξεις των άρθρων 73 και 74 που αφορούν τα έξοδα που θεωρούνται ότι μπορούν να αναζητηθούν και την εκκαθάρισή τους.

4 Το άρθρο 177 θεσπίζει μία διαδικασία χωρίς αντιδικία, που φέρει το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε σε μία διαφορά εκκρεμή ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, αφού οι διάδικοι της κύριας δίκης καλούνται μόνον να ακουσθούν μέσα στο νομικό πλαίσιο που χαράζει το εθνικό δικαστήριο.

Με την έκφραση «ενδιαφερόμενοι διάδικοι» το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου του οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ αναφέρεται σ' εκείνους που έχουν την ειδικότητα αυτή στη διαφορά που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.

5 Αντίθετα, τα άρθρα 69 έως 75 του κανονισμού διαδικασίας αναφέρονται στα έξοδα των διαδικασιών όπου υπάρχει αντιδικία. Οι διαδικασίες τις οποίες αφορούν αυτές οι διατάξεις χαρακτηρίζονται από την παρουσία των διαδίκων και περατώνονται με την απόφαση ή τη διάταξη με την οποία το Δικαστήριο αποφαίνεται οριστικά επί της διαφοράς για την οποία καθιερώθηκαν.

Καθορίζοντας ότι τα αναγκαία έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι μπορούν ν' αναζητηθούν το άρθρο 73 του κανονισμού διαδικασίας αναφέρεται έτσι στα έξοδα που προκλήθηκαν από τέτοιου είδους διαδικασίες.

Το άρθρο 74 περιορίζεται να ρυθμίζει τη διαδικασία εκκαθάρισης που εφαρμόζεται στα έξοδα αυτά.

Λόγω της ουσιαστικής διαφοράς που υπάρχει ανάμεσα στη διαδικασία όπου υπάρχει αντιδικία και στην παρεμπίπτουσα διαδικασία του άρθρου 177 της Συνθήκης, δεν είναι δυνατή, ελλείψει ρητής διατάξεως η επέκταση σ' αυτή την τελευταία διαδικασία των κανόνων που έχουν προβλεφθεί αποκλειστικά για τη διαδικασία όπου υπάρχει αντιδικία.

6 Όπως έχει σήμερα το κοινοτικό δίκαιο θα πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι η εκκαθάριση των εξόδων και η δυνατότητα αναζήτησης των αναγκαίων εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι της κύριας δίκης για τη διαδικασία έκδοσης προδικαστικής απόφασης που καθιερώνει το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ρυθμίζονται από τις διατάξεις εσωτερικού δικαίου που εφαρμόζονται στην κύρια δίκη.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, είναι έργο των αρμόδιων εθνικών δικαστηρίων να εκτιμήσουν, στο πλαίσιο του εσωτερικού τους δικαίου, σε ποιο βαθμό θα πρέπει να λάβουν υπόψη τις συνέπειες της διαδικασίας έκδοσης προδικαστικής απόφασης.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

λαμβάνοντας υπόψη τη δικογραφία,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις παρατηρήσεις που ανέπτυξαν προφορικά η επιχείρηση Paul G. Bollmann, η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

λαμβάνοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως τα άρθρα 177 και 188, το Πρωτόκολλο περί του οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 20, του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ιδίως τα άρθρα 69, 73, 74 και 103,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Bundesfinanzhof της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας σύμφωνα με Διάταξή του της 8ης Αυγούστου 1972, αποφαίνεται:

Το άρθρο 103, παράγραφος 1 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν αφορά την εκκαθάριση των δικαστικών εξόδων ούτε τη δυνατότητα αναζήτησης των αναγκαίων εξόδων, στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι της κύριας δίκης για τη διαδικασία έκδοσης προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ. Η εκκαθάριση και η δυνατότητα αναζήτησης των εξόδων αυτών ρυθμίζοντας από τις διατάξεις εσωτερικού δικαίου που εφαρμόζονται στην κύρια δίκη.

Lecourt Monaco Pescatore Donner

Mertens de Wilmars Kutscher O'Dalaigh

Sørensen Mackenzie Stuart

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο την 1η Μαρτίου 1973.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt